

Peter De Grote Combi

882 miljoen euro. Naar dat bedrag moet de regering op zoek om een gat in de begroting dicht te rijden. Dat zit er onverwacht, het bedrag komt uit de lucht vallen. 'Een budgetair lijf', werd het treffend genoemd in deze krant. En over budgettaire lijken wordt niet gerouwd, maar verontwaardigd gempoor. Hoe is het in godsnaam mogelijk? Die vraag is de verkeerde. De regering rump haar financieel huishouden als de gemiddelde werkende 31-jarige. Ik kan het weten, want ik ben een doorsnee werkende 31-jarige. Zo'n huishouden ziet er als volgt uit: aanhoudend hoge schulden, chronisch ontporende begrotingen en een neiging om de toekomst steevast te roeskrulling in te schatten. Waarom zo'n huishouden? Niet omdat je het verkies, maar omdat je te veel andere zaken aan je hoofd hebt om de dingen netjes te doen. Verschil tussen een doorsnee 31-jarige en de Belgische regering: die laatste gaat ervan uit dat ze elk jaar opslag krijgt, 31-jarigen -doorgaans heel nuchtere mensen - niet. Nog een verschil: in het huishouden van een 31-jarige wordt niet eindeloos doorgepraat over of een taxilift dan wel een taxihift de beste methode is om de boel weer recht te trekken. Structureel hervormen? Voor eens en voor altijd veranderen? Dat ligt dan weer zoal voor regering als dertiger erg moeilijk. Blijven sukkelen is zoveel makkelijker. Toch een tip voor de regering: als je niet wilt veranderen, probeer dan toch wat succesvoller te sukkelan. Kijk eens naar hoe jullie kleine broertjes het doen: de Vlaamse steden en gemeenten. Valt massa's van te leren. Het Nieuwsblad practice deze week een fantastisch overzicht van de best practices op lokaal besparingsniveau. Het voorbeeld dat met de meeste aandacht ging lopen: in Zelzate wordt het zwmbad een graadje kouder. Van 29 naar 28 graden. Baf, 15.000 euro per jaar bespaard, nog altijd lekker warm en niemand die zijn baam verliest. En er is meer. Ekdlo vervangt de schoolbus door de elektrische buskraak (-50.000 euro), in Harelbeke gaat 's nachts het licht uit (-87.000 euro), in Assenede geen confetti op kosten van de overheid meer met carnaval (-6.500 euro), in Zeldegem worden voortaan lichtere nadartheken aangekoekt. Want die kan je met één man verzetten in plaats van met twee! Hoopa, 25.000 euro per jaar bespaard. In Vorselar schenkt het gemeentelocale voorraad zelf de koffie in, enzovoort. Allemaal pijnloze structurele besparingen. Ja, ze bestaan! Maar het beste voorbeeld komt uit Zomergem. Daar moet wie overgeeft in de politicoboom voortaan een taks van 100 euro betalen. 'Een agent moet in zo'n geval naar de carwash', lichte burgemeester Tony Vermeire toe in Het Nieuwsblad. 'Het kan niet dat de gemeenschap daarvoor moet opdraaien.' Dat kan inderdaad niet. Zomergem rekent erop dat dit jaar vijf keer overgegeven wordt in de combi, goed voor 500 euro. Als daar een budgetair lijf van komt, dan toch een heel grappig.

Peter De Grote is Weekend-redacteur

Ihah Aandacht

nee, ik heb niet goed geluist, je hebt gesnuukt.

de enige manier waarop ik ook eens word geluurd.

© IAH

'Niemand past helemaal bij de ander'

OWEN DECLERCK

De moeilijkheid te interviewen mensen-soort: therapeuten. Ze zijn het gewend om zelf de vragen te stellen. Ze hebben de vreselijke neiging om te denken dat de ander niet wil weten, er de inconsequenties uit te halen, ze op te delen in subvragen. Ze zitten op je woordgebruik.

Hoewel relaties kan je redden? 'Ik zou het woord 'redden' nooit gebruiken. Dat veronderstelt dat er een koppel dreukeligen voor mij zit, en ik ben als redder op het droge moet trekken.'

Oké dan, hoe succesvol is relatie-therapie? 'Dat hangt af van je definitie van succes.'

Het gesprek loopt zo nu en dan vast. Maar dat geeft niet, want psycholoog Lieven Migerode is wel wat gewend. Hij 'behandelt' al honderden koppels die vastgelopen waren. Hij mag dan minder bekend zijn dan collega's Dirk De Wachter en Rika Ponnet, op zijn teller staat 35 jaar ervaring. Hij leidt aan de KU Leuven psychologen en psychiaters op tot relatie-therapeuten. Sinds acht jaar is hij voorzitter van de Belgische Vereniging voor Relatie en Gezinstherapie.

Ik ontmoet Migerode in een therapie-locus van het psychiatrisch ziekenhuis Gasthuisberg. Het is een smalle, kale nis. De muren zijn witgeschildert. Het zonlicht valt hard naar binnen. Het verlicht elke kreuk en rimpel onbarmhartig. Er staan drie lichtblauwe zeteljes. In normale omstandigheden zit Migerode hier te geven koppels in nood. U kent het rituelletje: de een voel zich onbegrepen, eise aandacht door kritiek te spuien, de ander gaat in de tegenaanval. Er ontstaat een patroon van ruzies. Ofwel ontstaat er stillen vijandigheid, omdat een van de partijen in zijn schuld knipt. Er zijn wat variaties op het thema, maar niet zoveel.

Ik begrijp niet hoe relatie-therapeuten werken. Blijven Relatie-therapeuten mijn zich altijd hetzelfde?

Lieven Migerode: '(lacht) 'Ik wil nooit in slaap. Ik ben een woestalleelhebbler, maar ik moet wel slapen. Het is een match. Ja, conflicten tussen koppels verlopen meestal volgens dezelfde patronen. Niet zoals bij veelal altijd zo mannen achter een bal aanlopen. Wat is daar nu interessant aan? Binnen dat speelveld met vaste spelregels gebeurt van alles. Niet zoals bij koppeltherapie.'

Veel relatie-therapeuten werken niet graag met koppels. Te heftig. Migerode: 'Dat maakt ze heel spannend. Het gevecht van twee mensen die elkaar graag zien. Of proberen elkaar graag te zien. Individuele therapie, daar val ik bij in slaap. Er vind ik moeilijker. Soms lopen gesprekken heel stroef. Vrouwen zijn het gewend om met vriendinnen over relaties en gevechten te praten. Ze hebben zichzelf dan een heel leven getraind. Mannen hebben het daar veel moeilijker mee, zeker tegenover een mannelijke therapeut.'

'Hoogstens kan ik alle relaties als een pierenut zien. Het is trouwens zeldzaam. Als de therapeut leer je je stem te gebruiken op een

manier die kalmeert. Ik geef beide partners het gevoel dat naar hen geluisterd wordt, zelfs al zegt de ene niet veel en wordt de andere het hoge woord. Frustaties verkleinen als mensen gehoord worden.'

Welke koppels kunt u niet helpen? Migerode: 'Als een van de partners zegt: 'Ik zie hem/haar niet meer graag, en dat gaat niet meer veranderen.' Een relatie is iets levends, heeft eten en drinken nodig. Een doze kan je niet tot leven wekken. Maar zwaar zieke, uitgegondere koppels kunnen wel weer gezond worden. Niet altijd, maar het gebeurt. Het is ontroerend mooi als je twee mensen die elkaar lang kwijt waren, weer contact ziet maken. Als twee mensen zeggen: 'Ik geef nog niet op, ik zou graag hebben dat het goed komt', dan is er veel mogelijk.'

'Wanneer werd afgeraden om koppels waar er geweld is in therapie te nemen, maar daar zijn we van afgestapt. Oké, als je sprake is van zielelijk geweld, psychopathie, kan je geen therapie starten. Het gevaar bestaat dat iemand dingen zegt waarvoor hij gestraft wordt zodra het koppel buiten de veilige therapeutische ruimte stap. Dat soort geweld is onomstapelbaar. Maar als bij een koppel al eens een trek of duw wordt uitgedaald als gevolg van de 'biki-taka' die escalat, kan je als therapeut wel helpen. Psychologen noemen dat 'situationeel geweld'. Voor verandering geldt: als de verslavingsproblematiek de dominant is, kan je die beter eerst voorrunderd naar haar baby kijkt, inspeelt op wat het kind nodig heeft. De band tussen moeder en kind ontstaat ook niet van zelf, daar kraagt heel veel tijd en betrouwen geld voor partnerrelaties. Als je voldoende aandacht aan elkaar schenkt, raak je verbonden op manieren die we tot op vandaag niet wetschappelijk kunnen verklaren. Baby's die vaak geknuffeld worden, zijn minder vaak ziek, hun immuunsysteem werkt beter. Volwassenen zijn grote zwab's, ze zien de jaarde koppels die een heel leven samen waren vaak kort na elkaar sterfen. Het is niet zoezer dat het leven geven zin meer heeft, maar het hele systeem van de overlevende partner stolt. Organen falen. Muis is dat, waar mensen allemaal toe in staat zijn.'

Ik zou het eerlijk waar geen vijf dagen volhouden om samen te leven met iemand die ik niet graag zie.

Als een van de partners vreemdgat? Migerode: 'Moelijk. Als iemand verleidt is het niet een ander relatie is begonnen die hij of zij voorlopig niet wil stopzetten, is het niet het moment om speelveld te starten. Dan moet die ene zich eerst afbrengen welke richting het uitgaat. Als de richting duidelijk is, kan het koppel later wel in therapie komen.'

Moet een koppel niet vanzelf gaan? 'Is het kalf niet verdronken tegen het moment dat een koppel bij het therapie besluit.'

Migerode: 'Dat zijn verschillende vragen ineen. Ja, relatie-therapie werkt. Als de onderzocht. De therapie die ik geef, heeft een slingerende periode van 75 procent met een vroege afbreuk. Maar het is belangrijk te definiëren wat je onder succes verstaat. Het overgrote deel van koppels met wie ik therapieer, zijn alle drie in relatie. Het is niet nadien een betere relatie hebben. Mensen denken soms meer te pillen dan in therapie.

pie. Er worden heel veel pillen geslikt waarvan de werkzaamheidsgraad veel lager ligt, maar daar stellen mensen zich veel minder vragen bij.'

'Terug naar het eerste deel van je vraag. Natuurlijk gaan relaties niet vanzelf. Liefde overkomt je. Hoe twee mensen tot elkaar aangetrokken worden, de klik die ontstaat, dat is het mysterie van de liefde. Maar wat daarna gebeurt, is minder mysterieus. Je kunt niet iemand kiezen, er moet trouwen en die persoon vervolgens aan zijn lot overlaten. Zelfs al is het met goede bedoelingen. Ik heb het zo vaak gezien. Een gelukkig koppeltje koopt een huis. Er is weinig geld, dus de volgende drie jaar is de man elk vijf moment in dat huis bezig, de vrouw focus op de kindjes. Na drie jaar is het huis af, maar de relatie stuk. Omdat ze dachten dat een relatie gemaakt is van beten en staal.'

Aan elke relatie is er werk? Migerode: 'Niemand past helemaal bij de ander. Ik hou niet van de uitdrukking 'werken aan een relatie'. Dat impliceert dat het van moeten is. Waar het om gaat is: er mee bezig zijn. Zoals iemand zijn groentetuin bewerkt, niet omdat het moet, maar omdat het plezier is om groentes te zien groeien. Als je aan mensen vraagt wat ze belangrijk vinden in het leven, zeggen ze: de liefde, mijn gezin. Het is spijtig dat sommigen weinig aandacht besteden aan wat ze zelf het belangrijk vinden. 'Ik zie u graag' is een van de mooiste Nederlandse talige uitdrukkingen, al is het niet de zin. Als je iemand graag wilt blijven zien, dan moet je, jawel, kijken. Opkijken als je partner binnenkomt, oogcontact maken. Proberen te horen hoe het met de ander gaat. Daarop inspelen. Negeren is het ergste wat je je partner kunt aandoen. Dat, en jezelf wegheffen. Dan is je partner feitelijk alleen. De ander is er niet meer.'

Het is geen kernfysica, wat u zegt. Migerode: 'Precies. Het is eenvoudig en het zit in kleine dingen. Elke dag opnieuw. Hoe komt het dat een mama weet wat haar kind nodig heeft als het voor een ander onbegrijpelijk gedrag maakt? Omdat ze voortdurend naar haar baby kijkt, inspeelt op wat het kind nodig heeft. De band tussen moeder en kind ontstaat ook niet van zelf, daar kraagt heel veel tijd en betrouwen geld voor partnerrelaties. Als je voldoende aandacht aan elkaar schenkt, raak je verbonden op manieren die we tot op vandaag niet wetschappelijk kunnen verklaren. Baby's die vaak geknuffeld worden, zijn minder vaak ziek, hun immuunsysteem werkt beter. Volwassenen zijn grote zwab's, ze zien de jaarde koppels die een heel leven samen waren vaak kort na elkaar sterfen. Het is niet zoezer dat het leven geven zin meer heeft, maar het hele systeem van de overlevende partner stolt. Organen falen. Muis is dat, waar mensen allemaal toe in staat zijn.'

We leven in gemeenschappen van twee? Migerode: 'Ja, de druk op onze relaties is nog nooit zo groot geweest. Het is een lange relatie kwijtraak, is heel veel kwijt. De partner vervult steeds meer functies: lief, minnaar, vriend, co-ouder, steun en toeverlaat, bron van inkomens, reisgenoot, businesspartner in het gezinsbedrijf... De sociale versplintering heeft tot gevolg dat de partner meer doet om 'alles in één' moet zijn.'

Uw collega, Dirk De Wachter, zegt met het omgekeerde: verwacht niet te veel van uw relatie en partner.

Migerode: 'Ik denk dat het geen echte traditie is. Ik wil, op basis van mijn ervaring, graag een positief boodschap geven. Ja, we kunnen elkaar graag zien, ja, het is mogelijk een goede relatie te hebben die lang standhoudt. Het is haalbaar om zowel te komen en iemand aan te treffen die het goed met je doet, die lief is voor je, en die je morgen weer tegenkomt tijdens de werkuren.'

'De relatie is een van de weinige plekken waar je alle drie in relatie bent. Het is nadien een betere relatie hebben. Mensen denken soms meer te pillen dan in therapie. Er worden heel veel pillen geslikt waarvan de werkzaamheidsgraad veel lager ligt, maar daar stellen mensen zich veel minder vragen bij.'

Wat is de grootste bedreiging voor relaties vandaag? Migerode: 'Ten gebrek aan tijd. Iedereen spreekt altijd van de economische kostprijs van files, maar de relationele kostprijs, daar maak ik me zorgen over. Dat de draachwagens vaststaan op de Antwerpse ring en niet op tijd van A naar B geraken, tot daar. Maar al die duizenden mensen die stressen in hun auto omdat zij niet op tijd thuis of op school geraken. Al die massa's en papa's die me en opgejaagd thuiskomen, om elkaar beginnen te schelden.'

meest efficiënte manier om jezelf te ontloopen is via een goede relatie. Jij en ik. Wij, het kleinste clubje van de wereld. Het is plezant om te weten dat je bij zo'n clubje hoort. Of, ik ben niet alleen. Someone has my back.'

U zegt zich aan een economische lofiga? Migerode: 'Ja, ook in relatie-therapie is 'de uitwisselingsrelatie' heilzaam nog steeds de dominante stroming. Ik wijs ze af, omdat ze liefde reduceert tot een economische uitwisseling: als beide partners er mee uithalen dan ze erin stellen, is de relatie stabiel.'

Zij mist affectie, hij meer vrijheid? Hij geeft haar drie knuffels per dag, zij gunt hem een weekjeje dronken tinnen met vrienden. Zoets? Migerode: 'Verschrikkelijk. De return on investment van een relatie valt niet te meten. Toch zijn er nog altijd zeer veel relatie-therapeuten die koppels leren onderhandelen met elkaar. Nochtans toont onderzoek aan dat uitwisselingsdenken een tekort is van een slechte relatie. Als je begint te denken: haal ik er wel uit wat ik erin steek, dan is je

relatie in gevaar. Een winst- en verliesdenken leidt tot een slechtlopende relatie en een slechtlopende relatie leidt tot een winst- en verliesdenken. Soms kunnen communicatietechnieken wel helpen om uit een negatieve spiraal te geraken...'

Bijvoorbeeld: 'Ik voel me zo als je dit zegt... in plaats van je bent een stomme idioot?'

Migerode: 'Dat helpt, maar de relatie-therapie stopt niet als mensen stoppen met ruziemaken. Veel relatie-therapeuten werken hard om de patronen waarin koppels vervallen te doorbreken, maar daar stopt het. Terwijl met de onderlaag interessant is. Waar komt die energie vandaan, die mensen steeds weer doet vastlopen? Waarop werkt die batterij die koppels eindeloos doet dansen? Op liefde. Mensen strijden omdat ze bang zijn dat de liefde gaan verliezen. We willen graag gezien worden. Zo zijn we gebouwd. Selsued zijn we misschien niet altijd even monogaam, maar we willen toch samen zijn. Clubjes van twee vormen. We kunnen schelden vandaag, gelukkig maar. De economische noodzaak om samen te blijven is niet meer zo groot. En toch willen we samen blijven. Het is een basisbehoefte.'

Klopt het cliché dat vrouwen zagen en mannen zwegen? Migerode: 'Het is een stereotiep, maar ik zie meer vrouwen die zagen en mannen die zwegen. Zagen tegen je partner is zeggen: ik heb je nodig. Het is een zielelijk gebaar teken van betrokkenheid, van zoeken. Maar wat weleens vertegenwoordigt: wie zwijgt, toont zich ook betrokken. Eigenlijk zie ik heel veel mannen die zwegen en vrouwen die niet te zegenen dat de dingen erger maakt. Niets doen om niets mee te doen.' Het zagen en het zwigen zijn met elkaar getrouwd. Het een leidt tot het andere.

'Wat is vaak ziek bij koppels is dat de ene partner verbaal is en de andere. Wat de meest verbale niet besef, is wat voor een stress dat geeft. Iemand stelt je een vraag en terwijl je het nadenken bent over het antwoord, komt er alweer een volgende vraag. Praten is zoals fietsen. Als je samen wilt fietsen, kan dat allen in het tempo van de traagste. Als je daar geen rekening mee houdt en je dwingt je partner mee te fietsen, raak je hem kwijt.'

Willen mensen weer meer werken aan hun relatie? 'Is de scheidingsgolf over zijn hoogtepunt? Migerode: 'De statistieken worden vaak verkeerd gelezen. Er waren 36.000 huwelijven gesloten in 2014, dat is een toename van drie huwelijken strandt, is de conclusie. Maar het een heeft niets met het ander te maken. Wat hebben de koppels die in 2014 huwelijken te maken met de koppels die in de veertig jaar voordien huwelijken maakten, maar toevallig dat jaar scheidden? Niets. Een huwelijk is een huwelijk, het is dat de huwelijken uitloopt op een scheiding, geen twee op drie. Waarmee ik niet wil zeggen dat al die andere gelukkige relaties hebben. Wat ik wel zeker weet, is dat de drempel om in relatie-therapie te komen lager wordt. En dat mensen meer moeite doen voor een relatie. Dat is goed.'

Moet u uw boek met een zeer ambtelijke gedachte: liefde kan de wereld redden? Migerode: 'Liefde kan gezond zijn, dat is samenleving ook. Ik weet wel, er zijn andere problemen: als het klimaat stuk is, is er te maken. Maar dat is niet de reden waarom ik elke kan kunnen liefhebben. Maar toch, liefde kan je heel veel oplossen. En als we dat vermogen om lief te hebben konden ontwikkelen, en dat dan doorgeven aan onze kinderen. Stel je voor dat daarop dan een multiplicatoereffect kan ontstaan.'

Bent u gelukkig getrouwd? Migerode: 'Ja! Al 35 jaar. Ik zie haar graag en zij mij ook. Gelukkig maar, ik zou het niet anders willen. Het is voor elkaar en dat samen te leven met iemand die ik niet graag zie.'

jullie op elkaar afgestemd geraken. Als jullie een koppel zijn dat goed met elkaar kan vrien, is seks een goede optie. Maar je kunt ook samen een kop koffie drinken.'

Tijd maken voor elkaar is niet hetzelfde als heel dagen met elkaar zitten sms'en of whatsappen. Je creëert iets waardoor de druk ontstaat dat je de hele tijd op elkaar berichten moet antwoorden. En dan plots iets zeggen als je niet meteen doet. Dat is gewaand, net zoals in elk als mail en berichten zitten je zuizen. Het briegeleem staat niet voor niets in een grondwet, van mij mag het worden uitgebreid naar al het elektronische verkeer. Waar het om gaat, is het veilige besef dat de ander er is en niet weggaat. Zonder dwang of controle.'

Het is ontroerend mooi als je twee mensen die elkaar lang kwijt waren, weer contact zien maken. Als ze zeggen: 'Ik geef nog niet op', dan is er veel mogelijk.

Willen mensen weer meer werken aan hun relatie? 'Is de scheidingsgolf over zijn hoogtepunt? Migerode: 'De statistieken worden vaak verkeerd gelezen. Er waren 36.000 huwelijven gesloten in 2014, dat is een toename van drie huwelijken strandt, is de conclusie. Maar het een heeft niets met het ander te maken. Wat hebben de koppels die in 2014 huwelijken te maken met de koppels die in de veertig jaar voordien huwelijken maakten, maar toevallig dat jaar scheidden? Niets. Een huwelijk is een huwelijk, het is dat de huwelijken uitloopt op een scheiding, geen twee op drie. Waarmee ik niet wil zeggen dat al die andere gelukkige relaties hebben. Wat ik wel zeker weet, is dat de drempel om in relatie-therapie te komen lager wordt. En dat mensen meer moeite doen voor een relatie. Dat is goed.'

Moet u uw boek met een zeer ambtelijke gedachte: liefde kan de wereld redden? Migerode: 'Liefde kan gezond zijn, dat is samenleving ook. Ik weet wel, er zijn andere problemen: als het klimaat stuk is, is er te maken. Maar dat is niet de reden waarom ik elke kan kunnen liefhebben. Maar toch, liefde kan je heel veel oplossen. En als we dat vermogen om lief te hebben konden ontwikkelen, en dat dan doorgeven aan onze kinderen. Stel je voor dat daarop dan een multiplicatoereffect kan ontstaan.'

Bent u gelukkig getrouwd? Migerode: 'Ja! Al 35 jaar. Ik zie haar graag en zij mij ook. Gelukkig maar, ik zou het niet anders willen. Het is voor elkaar en dat samen te leven met iemand die ik niet graag zie.'

Willen mensen weer meer werken aan hun relatie? 'Is de scheidingsgolf over zijn hoogtepunt? Migerode: 'De statistieken worden vaak verkeerd gelezen. Er waren 36.000 huwelijven gesloten in 2014, dat is een toename van drie huwelijken strandt, is de conclusie. Maar het een heeft niets met het ander te maken. Wat hebben de koppels die in 2014 huwelijken te maken met de koppels die in de veertig jaar voordien huwelijken maakten, maar toevallig dat jaar scheidden? Niets. Een huwelijk is een huwelijk, het is dat de huwelijken uitloopt op een scheiding, geen twee op drie. Waarmee ik niet wil zeggen dat al die andere gelukkige relaties hebben. Wat ik wel zeker weet, is dat de drempel om in relatie-therapie te komen lager wordt. En dat mensen meer moeite doen voor een relatie. Dat is goed.'

Moet u uw boek met een zeer ambtelijke gedachte: liefde kan de wereld redden? Migerode: 'Liefde kan gezond zijn, dat is samenleving ook. Ik weet wel, er zijn andere problemen: als het klimaat stuk is, is er te maken. Maar dat is niet de reden waarom ik elke kan kunnen liefhebben. Maar toch, liefde kan je heel veel oplossen. En als we dat vermogen om lief te hebben konden ontwikkelen, en dat dan doorgeven aan onze kinderen. Stel je voor dat daarop dan een multiplicatoereffect kan ontstaan.'

Bent u gelukkig getrouwd? Migerode: 'Ja! Al 35 jaar. Ik zie haar graag en zij mij ook. Gelukkig maar, ik zou het niet anders willen. Het is voor elkaar en dat samen te leven met iemand die ik niet graag zie.'

Willen mensen weer meer werken aan hun relatie? 'Is de scheidingsgolf over zijn hoogtepunt? Migerode: 'De statistieken worden vaak verkeerd gelezen. Er waren 36.000 huwelijven gesloten in 2014, dat is een toename van drie huwelijken strandt, is de conclusie. Maar het een heeft niets met het ander te maken. Wat hebben de koppels die in 2014 huwelijken te maken met de koppels die in de veertig jaar voordien huwelijken maakten, maar toevallig dat jaar scheidden? Niets. Een huwelijk is een huwelijk, het is dat de huwelijken uitloopt op een scheiding, geen twee op drie. Waarmee ik niet wil zeggen dat al die andere gelukkige relaties hebben. Wat ik wel zeker weet, is dat de drempel om in relatie-therapie te komen lager wordt. En dat mensen meer moeite doen voor een relatie. Dat is goed.'